

Előfizetési díj:

Negyedévre... —	2 kor.
Félévre	4 kor.
Égész évre... ..	8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

II., Irma-tér 3. szám, I. em. 3.

Megjelen július és augusztus kivételével havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club.

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Úszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Bécsi Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sárbajaujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni av. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kö.,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Iskolai jótékony sportegylet.

Minden tanár ember jól tudja, hogy az iskolai testnevelési dolgok rohamosabb fejlődésének két nagy akadálya van: a tanulóknak nincsen a sportok üzésére kellő idejük és nincsen hozzá pénzük. Ami a tanulói túlterhelést illeti, azon Jankovics Béla miniszterünk, ki a testnevelésnek is igaz barátja, rövidesen segíteni fog. Azonban a pénzhányon már rendelkezéssel nem segíthetünk; ide hatalmas társadalmi munkásság szükséges.

Azt is tudjuk, hogy áldozatra kész, kevés számú polgáraink nagyon sok oldalról vannak igénybe véve, s ha valami kis reménnyel a sportra áldozókat akarunk szerezni, úgy újabb társadalmi rétegeket kell az ügynek megnyerni.

Továbbá fontos teendő volna, hogy a jótékonyokba, mely az iskolai sportokért életre kelne, valami állandóságot, bizonyosságot kelene teremteni.

Ugy gondoljuk, hogy neveléstani egyleteinknek tisztán a tanárságra, tanítószágra támaszkodását az előbbi két szempontból sem helyeselhethetjük. Nekünk olyan emberek támogatását kell keresnünk, kik eddig az iskolától távol állottak, de kiknek módjukban van áldozni.

Ilyen társadalmi réteg a jómódu polgárság; az iparos és kereskedő. Most csak az a kérdés, mikép lehetne-e biz nálunk még a nagy városokban is a közügyek iránt meg lehetős közömbös társadalmat megmozdítani. A legbiztosabb fogantatás a hiúság kínálkozik. Hogy tehát pénzt kapjanak a gyermekek a sportok üzéséhez, valamilyen érdemnek nyilvános elismerésével, az áldozatnak valamilyen viszonzásával kell az adakozókat lelkesíteni.

Bármilyen sablonos forma is tehát az egylet alakítás, csak ez kínálkozik az állandó jövedelem-biztosításra. Tehát meg kellene városonként alakítani a tanulói sportok, versenyek jótékony egyesületét, melybe a belépők a tagsági díjért, tagsági igazolványt kapnának. Ez az igazolvány csinos, izléses, gomblyukban is viselhető jelvény lehetne, mely egyuttal az ifjúsági versenyeken a legjobb helyre belépésre is jogosítana. A jelvény változhatna aszerint, hogy ki mily összeggel járul az egyesület céljainak eléréséért. Az egyleti legmagasabb kitüntetés az kapná, ki legtöbbet fizet. Természetesen e kitüntetés járna azoknak is, kik tevékenységükkel sok pénzürtékre becsülhető munkásságot fejtettek ki az egylet felvirágoztatása körül.

Az egylet tagjainak az iskolai sportügyek

terén, a versenyek rendezésénél, a tanulói jutalmak osztásánál szerepet is kell biztosítani. Talán mai polgárságunk egészében még nem igen ért a sportokhoz, azonban már érdeklődik a versenyek iránt. Ezt az érdeklődést kell felhasználni a továbbképzésre. A polgárságnak tanítói vezetés mellett az egyletben véleményező, rendező, irányító munka jutván, kedvet kap az ügyek belső értéke iránt is.

Mindenekelőtt a főváros polgárságát kellene tisztán a főváros iskoláinak sportéletébe úgy bevonni, hogy alakulna meg elég magas tagsági illeték mellett a főváros jótékony sportegyesülete. (A cím más is lehetne.) Ez egylet már címében is viselné azt a célt, hogy tagjaik nem a maguk, hanem a tanulók, illetőleg az ifjuság testi erősödéséért álltak egybe. A tiszteletbeli, alapító, pártoló, rendes tagság ez egyletben is megmaradna, hogy mentől több módon lehessen pénzt szerezni. Ha aztán az egyesület megerősödik, nagyobb jövedelme folytán már arra is gondolhatna, hogy játékterekre telket vásároljon. Kezdetben megelégednénk azzal is, ha az iskolai sportok eszközeit, a versenyek rendezéseinek, a gyakorlatok tanításának költségeit fedezné.

Hogy az egylet a fővárosban minél szélesebb körben vethessen biztos alapot, minden kerületből az érdeklődő bizottsági tagokat kellene előbb egybehívni s a már kész alapszabályzatot ott bemutatva, egy taggyűjtő bizottságot kellene szerezni. E bizottság ifjabb emberekből alakulna egybe, kik házról-házra járva, gyűjtenék a tagokat a polgárság széles rétegéből. S mikor már vagy ezer tag jelentkezett, kell csak az alakuló gyűlést egybehívni.

Azt hisszük, hogy ha jó programot adunk jól beszélő taggyűjtők kezébe, és a város vezető polgárai pártolják az eszmét, úgy az egyesület évenként 20—40 ezer korona bevétellel fogja munkásságát megkezdeni. Hogy ily összeggel mit lehet a fővárosi csenevész ifjuság érdekében csinálni, azt nem is kell magyarázni.

Az ifjusági sportkörök és a tornatanítás.

A miniszteri rendeletet, mely az ifjusági sportkörök alakítását szabályozta magam, is mint tornatanár kissé vegyes örömmel üdvözöltem, mert attól tartottam, hogy a sportkör szabadabb mozgása szervezete ártani fog a nagyon is kötött svédturnának. Most örömmel számolok be ez eredményekkel, mely aggodalmamat megcáfolta.

Az idei szép őszi napokon a sportkör gyakorlatain csaknem minden tanuló részt vett, kedves mozgalmasság sportélet fejlődött ki az iskolában. A tornaórákat is a szabadban töltve, itt is lehetőleg sportoltunk.

Mikor aztán a rossz idő a tornaterembe kergett be, szinte féltem, hogy a svédgyakorlatot a fiuk unni fogják. Hanem mikor az egyes gyakorlatok célját, egyes izmokra való hatását röviden jeleztem a fiuknak, most jobban figyeltek, mint a sportolás előtt. Észrevettem, hogy például a labdarugó kapitány a bordás falon a lábemelést nem tudja megcsinálni. Megmagyaráztam, hogy neki pedig mily szüksége van ez izmokra. Most már az én kapitányom, ha csak szerit teheti, szalad a bordás falhoz.

Igy jártam a gerelydobókkal is és a futókkal is. Ugy, hogy most a tornateremben a legszorgalmasabb, a legpontosabb munkások az eddig unottan tornázó atléták.

A múlt évben, mikor még nem volt sportkörünk, a légzési gyakorlatokat a legéberebb figyelmem dacára is nem végezték a tanulók elég pontosan. Most úgy működik mindenkinek a tüdője mint egy gép.

Nagyon jó hatással volt a sportkör működése a fegyelmezés szempontjából is. Mennyiben az osztály és csapatvezetőket a sportkörben elég jó parancsolókká képezvén ki, most a teremben is megszokták a rendre, csendre való ügyelést.

A svédturna eddig, főleg a gyenge, ügyetlen tanulók gyakorlata volt, most az egész osztály igazán örömmel végzi a gyakorlatokat. — A svédszereken nem végezhető szemnek való, szivetrontó német tornagyakorlatok az igaz, hogy most is kedvesebbek a jól tornázóknak, de a nagyobb tömeg már egészen meghódolt a józan rendszernek. Azt hiszem, hogy a tavaszra észre fogják venni versenyző tagjaink, hogy izmaikat a svédturna mily jól fejlesztette és még nagyobb hivatás lesznek ennek a veszélytelen testgyakorlásnak. Így lesz tehát az atlétika az észszerű tornának hű testvére. — Nincs is ellentét a két gyakorlat között, csak nálunk az ellenséges egyének tették mindkét oldalon ellenszenvenné az egyes gyakorlatokat.

A tornatanárság hivatása épen az, hogy az iskolában kedveltesen meg minden okos testgyakorlati

módot, hogy a tanulók elhagyván az iskolát, késő öregségükig hódoljanak valamely sportnak. Öregkorukban aztán egészen bizonyos, hogy újra a svéd torna gyakorlatait fogják üzni.

K. P.

Leányok a tornateremben.

Az osztrák leányiskolák oly rendeletet kaptak a napokban a közoktatásügyi miniszteriumtól, mely tartalmánál fogva megérdemli, hogy azt a magyar közönséggel, főképp pedig a szülőkkel és tanítónőkkel röviden megismertessük. A nagyon terjedelmes rendelet ugyanis a leányok tornázásáról szól.

Mindjárt a rendelet bevezetésében figyelemre méltó az a rész, melyben a miniszter azt a reményt fejezi ki, hogy a leányok tornázásának és tornaruhájának a reformja a nők öltözködésének általános javulását — egészségügyi szempontból t. i. — fogja maga után vonni. A miniszter reménye valószínűleg be is fog teljesedni. Csupán az időpont nagyon bizonytalan.

A rendelet főbb pontjai a következők:

A leányok, valamint a tanítónők csak tornaczipőben léphetnek a tornaterembe. Az utcai cipő ugyanis nagymértékben akadályozza a szabad, gyors mozgást, továbbá vele sok por és egyéb szemét kerül a tornaterembe. A térden alul érő szoknyában való tornázás nagyon nehézkes és egészségtelen lévén, a tornatanítónő gondoskodik róla, hogy az tornanadrágban történjék.

A külön tornaruha beszerzésével szemben támasztott nehézségeket úgy lehet a legegyszerűbben eloszlatni, ha a tornatanítónő maga ad utasítást a ruha előállítására vonatkozólag és saját magán mutatja be, mily könnyen egyesíthető az iskolai ruha a tornaruhával. Nem szükséges hozzá egyéb, mint hogy tornanapokon minden leány egy bő, nyak nélküli bluzt vegyen föl, alsó ruházképp pedig télen gyapjuból, nyáron könnyű szövethől készült, zárt nadrágot. Így azután a tornaterem melletti öltöző-szobában csak a szoknyát kell letennie és cipőt váltania, hogy teljesen szabályszerű tornaruhában lépjen a tornaterembe. Minden olyan ruhadarab vagy kellék, mely a mozgást akadályozza, illetőleg sérülést okozhat, szigorúan tilos. Így teljesen mellőzendők a tornázásnál: halcsontot vagy más merev alkotórészt tartalmazó fűzők, a vérkeringést akadályozó harisnyakötők, lánczok, karpereczek, gyűrűk, biztonsági és hajtűk. Minél szigorubban jár el a tanítónő e szabályok betartását illetőleg önmagával szemben, annál nagyobb sikerrel fogja azt érvényesíthetni a leányokkal szemben.

Czélszerű és mégis csinos tornaruha előállítására vonatkozólag tanácskozzék a tornatanítónő az egészségtan tanárnőjével és a kézimunkatanítónővel. Az előbbi meg fogja állapítani a helyes egészségügyi elveket, melyek alapján a tornaruhának készülnie kell, az

utóbbi pedig gyakorlatilag fogja megmagyarázni, hogy mint lehet azt a legolcsóbban és leggyorsabban elkészíteni.

A főképp leányoknál nagyon gyakran előforduló hajlamosság a ferde növése miatt feltétlenül szükséges, hogy minden gyakorlat szimmetrikusan legalább is váltakozva végeztessék. Ez érvényes a pihenő álláson elkezdve az összes szabad- és szeryakorlatokra.

A miniszter a leányok helyes tornáztatásától a következőket várja: a testnek minden irányban való és egyenletes fejlesztése; az egészség megőrzése és a betegségekkel szemben való ellenálló képesség fokozása; a természetes és szép testtartás megszokása, ész és ügyesség fejlesztése; természetes és ügyes mozgás, kitartás, rendszeret, stb. Reméli még a miniszter azt is, hogy a helyes iskolai tornázás maradandóan megkedvelteti a nőket a szép és az egészségre annyira fontos testgyakorlatot.

A tornatanítás a fiatalság összes képességeinek egyenletes kifejlesztése, valamint a testi és szellemi tevékenység közötti egyensúly helyreállítása szempontjából nagyon lényeges része a leányok nevelésének is. Ebből következik, hogy a tornatanítást az iskolai életbe úgy kell beilleszteni, hogy az a gyermekek szellemi nevelését kiegészítse és tökéletessé tegye. (Az angolok annyira belátták ennek az elvnek a helyességét, hogy ott a szellemi neveléssel egyenlő mértékben halad a testi nevelés, a testfejlesztés, nem úgy, mint nálunk, Magyarországon, ahol heti 2, azaz két órát szánnak testgyakorlatra, azt is lehetőleg úgy, hogy tanulmányi órák közé esvén, a tanuló nem meri magát egész szívet-lelékkel a tornázásnak adni)

Egyszerűen csak alkalmat adni a fiatalságnak, hogy a szabad mozgás, valamint erő kifejtési vágyát kielégítse, épen olyan hibás és egyoldalú felfogás, mint a tornázásnak kizárólag a hygienikus és esztétikai hasznát kiemelni vagy pedig csupán tornamutatónyok betanulását illetőleg sportbeli rekordok elérését erőszakolni. Akkor lesz tökéletes a nevelés, ha a fiatalság szellemi képességeinek fejlesztésével egyidejűleg állandó, gondos és szakszerű felügyelet alatt fizikailag is dolgozik, ezzel testét megerősítve és minden feladatra alkalmassá téve. A testi munkával járó gyorsabb vérkeringés az agy munkáját is tökéletesebbé, gyorsabbá teszi és így a gyermek a tanulmányokkal is könnyebben birkózik meg.

Az a követelmény, hogy a tornázás az egészséget is szolgálja, magában foglalja azt is, hogy az csak oly mértékben történjék, amely még nem jár a mozgás okozta kimerüléssel és veszélyekkel, valamint, hogy annak tartama alatt a hygienie legmesszebbmenő elővigyázati rendszabályai betartassanak. Mert különösen a fejlődési, átmeneti korban tapasztalhatók a leányoknál a legnagyobb ellentétek: az egyiknél a túlerős becsvágy, mely a meglevő erővel nem számol és így gyakran okoz kimerülést, másíknál túlzott félelem

minden testi megerőltetéstől, gyakran anélkül, hogy a szükséges erő hiányozna. Ilyen esetekben a hozzáértő és főleg megértő tanítónő feladata a helyes közélet, mely egyrészt a túlzott buzgóság mérsékléséből, másrészt a megfelelő mértékű tornázásra való bírásból áll, eltalálni.

A tornaterem hőmérséklete a külső hőmérséklet-hez képest 12 fok celsiustól 15 fokig emelkedhetik.

P. H.

Az új magyar tornatanárképzés — országos érdek.*

Az Országos Testnevelési Tanács elnöksége kiosztotta a közel jövőnek legfontosabb teendőit: az országos tornatanár-képző, az iskolai testnevelési rendszer reformja és a testnevelési alap szabályzatának dolgát. Az előadók a következő részeket dolgozzák fel s terjesztik majd a bizottságok elé: A tanárképző szervezete és tanításterve. A tanárképző épülete és berendezése. A képzővel kapcsolatos Stadion. Az iskolai testi nevelés rendszere. A testnevelési alap.

Az egész ország nagy érdeklődéssel várja az előadók javaslatait, mert egyetlen egy intézmény sem olyan közelről érintő, mint épen a jövő tornatanár-képzője. Ez iránt minden embernek érdeklődni kell, mert a gyermekeknek erős, edzett felnőtte való nevelése a hivatásuk a testnevelőtanároknak; ez pedig nem lehet közömbös egy szülő előtt sem.

„A testnevelés alapja az iskolai tornatanításban gyökeredzik” — csak természetes, hogy érdeklődéssel várják és szeretnék tudni azt, hogy hogyan képzelik az előadók a jövő tornatanárképzést. Idáig minden újítást úgy csináltak nálunk, majd minden téren, hogy a külföld hasonló intézményeit vagy változtatás nélkül, vagy alig valami változtatással átültették hozzánk. Igaz, hogy ez is újítás volt ott, ahol azelőtt semmi nem volt, de nincs olyan jó, amelynél jobbat ne lehessen alkotni és a jövő nemzedék szervezetének életképessé tétele van olyan fontos, hogy kiváló, minden másnál jobb intézkedésekről gondolkodjanak az előadók. A testnevelő-tanárok képzése majd minden országban másképen történik. Megállapítható, hogy van mindenütt sok-sok kívánni való. Azonban ez a tanárképzés bármelyik szakánál ugyanígy van ma, mégis sehol annyira szembeötlő, mint a testnevelési szaknál, mivel ez a szak az orvosi tudományhoz hasonlóan, folytonos változásnak, újításnak van kitéve.

Tudjuk, hogy a németek tornatanításánál a legfontosabb cél az volt, hogy nagyszerű katonanyagot nyerjenek és ezzel visszaadják a kölcsönt a francziáknak, majd ha elkövetkezik a megtorlás ideje. Az iz-

*) A P. H.-ből kissé rövidítve vesszük át ez érdekes cikket Szerk.

mokat ijesztően kifejlesztették, de nem gondoltak arra eléggé, hogy az embernek belsőleg is erősnek kell lennie. Testnevelésük már ezért is sok kifogás alá esett. A legújabb időkig nem tértek el régi módszereiktől s még mai nap is inkább a régi mellett kardoskodnak.

Ez azt is igazolhatná, hogy ezt tartják a legtöbbszörnek. Sokféle magyarázatát találhatnók az ő maradiságuknak. Főleg a tradíció, amelyhez — tudjuk — a németek ragaszkodnak leginkább és legjobban. Elősegítik ezt azok a nagy sörivő helyiségek, amelyek a tornacsarnokokhoz tartoznak s amelyek úgy nagyságban, mint látogatottságban mindig vetekedtek a tornacsarnokkal. Az elfáradt testet torna után ott üditik föl habzó sörökkel, beléjük nevelték az öregek, hogy az ijesztő nagyságu sörös-puskák, amelyek a polczokat diszítik, a régi jó időkre emlékeztetik őket és még itt, az ivóban is hatalmas izommunkát végeznek, amikor az épséget és az erőt dalban dicsőítve, isznak a diszpuskából. Egy-egy ilyen diszkrigli megtöltve nagyon tekintélyes sulyu és az ivóban mindegyik buzgó sulyemelővé válik. Az ilyen tradíciók a legmaradandóbbak; nem csoda, hogy nem kívánnak ettől eltérni. Azonban testnevelési szempontból nagyon rossz példa a követésre. Mi több mint harmincz esztendeig változatlanul ugyanúgy vettük át az öregektől és adtuk át a fiataloknak a németek tornatudományát. Sokat nem kellett gondolkodni a tanításánál. Megmutatták a gyakorlatokat, mi meg utánóztuk és meg is tanultuk őket. A cél az volt, hogy egy bizonyos gyakorlatot megtanuljunk. A régi tornatanároknál nem kerestek elméleti tudást s már ez is mutatja, hogy nagyon kevésre értékelték őket.

A svédek már egészen másképp tornáztak. Ők a gyakorlatok végeztetésénél már ügyeltek arra is, hogy azok arányosan fejlesszék az ember izomzatát s orvostudományi alapon kezdtek foglalkozni az emberi szervezet edzésével. Az ő tornatanárképzésük talán a legjobban közelíti meg azt az ideált, amelyet nekünk kell megkeresni. Csináljunk már egyszer mi is valami igazán újat! Ne utánozzunk sablonosan másokat, mert egyik sem tökéletes. Mindegyiknél lehet még sokkal jobbat csinálni. A külföld ma is a katonáskodásra készíti elő fiait a tornában. Mi olyan katonákat neveljünk, akik a szellemi kulturáért kitartóan küzdhesse- nek. Segítsük ezeket ahhoz az erős fizikumhoz, amely ehhez szükséges, mert ez a küzdelem fölér egy háborúval, bár nem kiömlő vére megy. Az emberiség élet- erejét fogyasztja a megélhetésért folyó örökös küzdelem is.

A tornatanároknak olyan orvosoknak kell lenniök, akik ne gyógyítsák, de megelőzzék a betegséget. A betegség legtöbbször a gyenge szervezet, az ellentálló- képesség csekély erejének következménye. A jövő tornatanárképző tananyagának megállapításánál erre különös figyelemmel kellene lenni. *Dinich Ödön.*

Czellövészet.

A várakozásnak megfelelően a legnagyobb sikerrel folyt le a saison utolsó, de egyszersmind legnagyobb versenye: a csapatbajnokság, melyet első ízben rendeztek országos jelleggel. Ötvenhat kiválogatott czellövő — tizennégy csapatban — mérte össze tudását, ügyességét, hogy klubjának megszerezze a büszke bajnoki címet.

A küzdelemből nagy fölényrel a rendező BEAC I. csapata került ki győztesen, kontinentális viszonylatban is elsőrangú eredménnyel, amely mindjárt nem meglepetés, ha eláruljuk, hogy a csapat dr. Prokopp, Velez, Petracsek és Tettey lövészekből állott, kiknek nagy klasszisa a kedvezőtlen időjárás is diadalmaskodva, e gyönyörű rekordot eredményezte. A BEAC több csapatai (öt csapat indult) már kevésbé bírták a heves szelet és esőt parirozni. Annál szebben szerepeltek a Budaiak, az Aradiak és a Magy. Jogász Sp. E. I. csapata (három csapattal indult.)

A versenyző csapatok nagy száma és a már korán beálló sötétség alaposan próbára tették a rendezőseget, annál nagyobb dicséretére szolgáljon tehát, hogy mégis képes volt mintaszerű gyorsan lebonyolítani. Meg kell hajtani az elismerés zászlaját dr. Barbul Jenő, Pogány Géza százados, Hruszter Ernő főhadn. és dr. Karafiath Jenő előtt, akik példátlan agilitásukkal, óriási szaktudásukkal nagyban hozzájárultak a verseny technikai sikeréhez. Kivették a részüket a munkából azonban a BEAC rendezői is, kik fáradságot nem ismerve buzgólkodtak és egymást akarták felülmúlni a verseny sikerét biztosítandó. Méltán büszke lehet a BEAC e rendezőgárdája, mely dr. Prokopp világbajnok vezetésével Pintér szakoszt. elnökből, Fényes szakoszt. előadóból. Belohorszky, dr. Feletár, dr. Gerő és Havas szakoszt. tagokból állott.

A versenyen megjelent a honvédelmi miniszter képviselőjében Baitz József vezérőrnagy és élénk érdeklődéssel kísérte a verseny egyes fázisait, Szaczelláry György orsz. képvis., a BEAC diszelnöke, dr. Yolland Arthur egyet. tanár, a BEAC tanárelnöke, nejevel — és még sokan, részint a versenyzők hozzátartozói, részint azok, akiket e sport iránti érdeklődés hozott ki.

Élénk feltűnést fog kelteni szakkörökben, hogy a vidék mily feltűnő nagy számban kereste fel a bajnoki versenyt. Dicsérettel kell megemlékeznünk a MISE ről, amely a csapatverseny fontosságát átérezve, három csapatot állított sorompóba — s hogy ez tényleg sikerült, az csak dr. Karafiath Jenő és Zorkóczy Tibor vezetőknek köszönhető.

A verseny befejezése után dr. Barbul Jenő szép beszéd keretében hirdette ki az eredményt. Ezután Pintér Arnold, a szakosztály elnöke, a BEAC nevében köszönte meg jury tagjainak fáradhatatlan munkáját s a résztvevőknek, hogy szereplésükkel a sikert biztosították. Majd dr. Karafiath Jenő a versenyzők nevében

a rendező egyesülethez intézett hatásos beszédet. Végül Pogány Géza honvédszázados osztotta ki szebbnél-szebb díjakat — nem mulasztván el, hogy mindegyik nyerteshez pár buzdító szót intézzen.

A verseny eredményei a következők:

Magyarország négyes csapatbajnokságának nyertese a Budapesti Egyetemi Athletikai Club I. csapata (dr. Prokopp, Petracsek, Velez, Tettey). Nyerték Szemere Miklós 500 koronáját 117 találat 784 kör. 2. Buday Polgári Lövészegylet (Dietl, Horváth, Iván, Kankovszky). Nyerték Szemere 300 koronáját, helyezésük óvás alatt áll. 115 találat 638 kör. 3. Délmagyarors. Löv. Szöv. (Arad) (dr. Ternajgó, Balázs, Pechsol, Kümmel). Nyerték Szemere 200 koronáját. 114 találat 672 kör. 4. Magyar Jogász Sport Egylet (Cotteli, dr. Mándy, dr. Hammersberg G., dr. Denghy). 108 találat 622 kör. 5. Kispesti Polg. Löv. Egylet (Papp S., Monda, Papp Ö., Pfahler), 106 találat 59 kör. 6. BEAC II. (Pintér, Prihoda, Tervej, Stokovszky). 105 találat 537 kör. 7. Kispesti Polg. Löv. Egylet. 8. Bp. I. honv. ker. 9. Cs. és kir. 65. gyalogezred (Miskolcz). 10. BEAC III.

Egyénileg az 66-os rekordmezőnyből; 1. Petracsek Ferencz (BEAC). Nyerte József főherceg díját. 30 találat 210 kör. 2. Balázs József (Dél. LSz). Nyerte a honv. miniszter díját. 30 találat 201 kör. 3. Horváth Sándor (BPL). Nyerte a kulturális miniszter díját. 30 találat 193 kör. 4. Monda Sándor (Kispesti PL). Nyerte herceg Windischgraetz díját. 30 találat 189 kör. 5. Tettey Emil (BEAC). Nyerte gróf Andrássy Gézy díját. 30 találat 183 kör. 6. Dr. Hammersberg Géza (MJSE). Nyerte Csernoch hercegprimás díját. 30 találat 180 kör. 7. Iván János (BPL). Nyerte a hadügyminiszter díját. 30 találat 171 kör. 8. Dr. Prokopp Sándor (BEAC). Nyerte herceg Festetics díját. 29 találat 184 kör. 9. Dietl Ágoston (BPL). 29 találat 171 kör. 10. Pechtol József (Dél. LSz.) 29 találat 161 kör. 11. Dr. Görög Győző (BEAC) 29 találat 147 pont. Nyerték a BEAC díjait. 12. Velez Rezső (BEAC) 28 találat 207 pont. 13. Dr. Renghy János (MJSE) 58 találat 178 pont. 14. Pintér Arnold (BEAC) 28 találat 175 kör. 15. Papp Ödön (Kispesti PL). 28 találat 156 kör.

P. H.

Iskolák. Főiskolák.

A piarista gimnázium uszóversenyének eredményei: Kezdők versenye 40 m. V—VI. o.: 1. Kövecses György 32.8 mp. 2. Nádasi I. 3. Kubesk Z.

60 méteres melluszó handicap: 1. Klein L. 54 mp. 2. Horváth. 3. Morell. 4. Braun.

100 méteres gyorsuszó-bajnokság: 1. Breslmayer Román 1 perc 04.8 mp. Középiszkolai rekord. 2. Janku Traján.

Kezdők versenye 40 m.: 1. Minnich. 2. Kollár. 3. Horvák. 4. Santer. Idő: 25.8 mp.

Gyorsuszás 100 méter, kezdők részére: 1. Kronberg L. 1. 17 mp. 2. Kuttner. 3. Glück.

Oldaluszás 100 m. Handicap: 1. Dinczer 47.4 mp. 2. Kollár.

Hátuszás 100 méter. Handicap: 1. Emmerling 1 p. 47 mp. 2. Deutsch. 3. Ember.

400 méteres középiskolai uszóbajnokság: 1. Breslmayer Pál 6 perc 10.2 mp. 2. Janku Traján.

400 méteres uszás, kezdők részére: 1. Grünfeld L. 7 perc 7.8 mp. 2. Gerdanovits. 3. Schwarz.

Melluszás 100 méter. Kezdők részére: 1. Kronberg L. 1 perc 28.4 mp. 2. Dinczer. 3. Weiner.

Melluszás 100 méter, haladók részére: 1. Boroevits J. 1 perc 30.4 mp. 2. Ember. 3. Balika.

4-szer 60 méteres sprintstaféta, ifj. Breslmayer Kálmán vándordíjáért: 1. Piarista gimnázium (Breslmayer R. és P., Kronberg, Burián). 2. II. kerületi reál.

60 méteres gyorsuszó handicap: 1. Emmerling. 2. Beimel. 3. Lasicus.

Vízipóló: Piarista gimn. — IV. ker. reál: 4 : 3.

A fővárosi felső kereskedelmi iskolák footballmérkőzéseinek befejezése. A fővárosi felső kereskedelmi iskolák között rendezett football mérkőzések véget értek, hogy tavasszal valószínűleg egy az iskolák egész ifjúságát foglalkoztató nagy athletikai versenyben folytatódjanak. Összesen 18 mérkőzés volt és részt vett bennök 396 tanuló. A simán, minden baleset nélkül lefolyt mérkőzésekből győztesül a IX. ker., Mesterutcai felső kereskedelmi iskola szépen fegyelmezett s jól begyakorolt csapatai kerülnek ki 15 pont és 31 adott góllal.

E mérkőzésekkel a közoktatási ügyosztály nagy látkörű vezetője, dr. Déri Ferencz tanácsos, egy nagyon egészséges érzését léptetett életbe, mely hivatva van pótolni a testnevelés terén a kereskedelmi iskolákban tapasztalt hiányokat. Pedig ideális nevelés csak a szellemi és testi nevelés harmonikus egybekapcsolásával érhető el. Reméljük, hogy a jövőben a szabad tornának a térszorításával oktatásügyünk mind helyesebb és életrevalóbb irányba terelődik.

A győztes intézet egy vándor-zászlót és elismerő oklevelet kap, melynek átadása ünnepély mellett 1914. január hóban lesz.

A Müegyetemi Athletikai és Football Club XVI. nemzetközi és főiskolai uszóversenyének eredményei:

Államdíj 60 m.: 1. Szentgróthy László (MAFC 34.4 mp.), 2. Breslmayer Kálmán (MAC). 3. Bródy János (FTC.) A versenyt, amely igen erős küzdelem után dőlt el, a célbíró szerint rövid karcsapással Szentgróthy nyerte.

Melluszás főverseny. 100 m.: 1. Bródy János (FTC) 1 p. 22.2 mp., 2. Borovi Ferencz (MAFC). Erős küzdelem után nyerte.

Főverseny, 200 m.: 1. Eperjessy Béla (MAC) sw. o. 2 p. 33.4 mp.

Staféta 5-ször 100 m.: 1. MAFC 7 p. 20 mp.

Junior staféta 3-szor 40 m. 1. Terézvárosi TC a győztes MAFC csapatai disqualifikálása után.

Staféta 4-szer 60 m.: 1. MAFC, 2. TTC.

Főiskolai verseny. 100 m.: 1. Gránáti Jenő (MAFC), 2. Pogány István (MAFC.)

Junior-verseny, 800 m.: 1. Timár János (MAC) 12 p. 57.8 mp.

Athletika, torna, vivás.

Vegetáriánus athléták a berlini olimpiádon. Oxford-ból írják, hogy Arnold Hilis, az ismert sportsman, mozgalmat indított az iránt, hogy Anglia a berlini olimpiára külön vegetáriánus athléták csoportot is küldjön ki. Hilis terve eredménnyel kecsegtet, mert igen sok angol athléták van, aki növény-kosztton él. A vegetáriánusok külön olimpiai bizottságot szerveznek, mely azonban együtt fog működni az angol olimpiai bizottsággal.

Budapesti Sportegyesület. A székesfőváros tisztviselői és tanszemélyzete megalakították sportegyesületüket, amely hivatva lesz a főváros alkalmazottak között, akiknek sorában már eddig is sok neves sportember van, a sport minden ágának kultiválását lehetővé tenni. A Vas-utcai kereskedelmi iskolában volt az alakuló közgyűlés, dr. Déri Ferencz tanácsos elnökle mellett. Déri tanácsos lelkes beszédben mutatott rá az egyesület alakításának szükséges voltára. Kijelentette, hogy nem szándékoznak a más egyesületekből taghódítás után tagokat szerezni. Reményét fejezte ki, hogy az új egyesület úgy a tagok testi épsége érdekében, mint a fővárosi alkalmazottak társadalmi érintkezése tekintetében áldásosan fog működni. Kimondták a Budapesti Sportegyesület megalakulását és Kárpáthy Béla elnökle mellett egy szavazó-bizottságot küldtek ki, amely a választást intézte. A megejtett választás szerint elnök lett: dr. Bárczy István, társelnök dr. Déri Ferenc, alelnökök: Stankovits Szilárd és dr. Miklós Elemér. A választmány tagjai lettek: Behyna Miklós, Buzay Károly, dr. Demjén Géza, dr. Fáy Mátyás, Gerhardt Lajos, Geschader Vilmos, Jankó Béla, Kéméndy Ernő, dr. Kirchknopf Ferencz, Kollár Nándor, Koronthály Kálmán, Lieber Endre, Linhardt József, Marher Aladár, dr. Márkus Jenő, dr. Melly Béla, Pichler Ottó, Popuda Tivadar, dr. Réthy Pál, dr. Ripka Ferencz, Rimanóczy Jenő, Rupp László, dr. Szemethy Károly, dr. Szendy Károly, Szücs Vilmos, Tiringer Károly, Tuly Ferencz, Weisz Jakab, dr. Wildner Ödön. A választás után dr. Wirhardt Ferenc és dr. Miklós Elemér mondtak köszönetet az előkészítő-bizottságnak és dr. Bárczy István polgármesternek az egyesület megeremtéséért.

tornacsarnokban. Mint minden más sportágban, úgy a vívásban is törekszik az egyesület a tömegek nevelését szolgálni s ezen cél lebegett szemel előtt akkor is, amikor egy handicap versenyt rendezett. A verseny fegyvere a kard volt. A versenyben 22 vívó indult, amelyben az idősebb vívók mérték össze erejüket a fiatalabbakkal.

A verseny eredménye a következők:

1. Petracsek Ferencz 1 tus előny, 7 győzelem.
2. Dunay Bertalan 0 tus előny 4 gy.
3. Dr. Petracsek Lajos 1 tus előny, 4 gy.
4. Nosedá Viktor 2 tus előny 4 gy.
5. Uhlyarik Jenő 1 tus előny 3 gy.
6. Borsai Győző 2 tus e. 3 győzelem.
7. Szelény. Géza 3 tus e., 2 gy.
8. Némethy Zoltán 5 tus előny 1 győzelem.

Úszás.

Az angol uszás rekordok. Az angol amateur uszó szövetség az alábbi uszás rekordokat állapította meg:

100 yard: Chill. Daniels 55.4 mp.
 150 yard: Daniels 1:32.4.
 150 yardos hátuszás: F. A. Umoim 1:55.2.
 200 yardos melluszás: W. W. Robinson 2:41.4.
 220 yard: F. C. V. Lane 2:38.6.
 300 yard: J. G. Hatfield 3:28.4.
 440 yard: J. G. Hatfield 5:24.4.
 500 yard: J. G. Hatfield 6:02.8.
 1000 yard: D. Billington 13:34.8.
 1 mértföld (1609 m.): T. S. Battersby 24:01.4.
 Plunging: W. Taylor 24.75 méter. 60 másodpercen belül.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Bpest kel. p. u.-ról. Érv. 1913 október 1-től.					A vonatok érkezése Bpest kel. p. u.-ra. Érv. 1913 október 1-től.																														
vonat-szám	óra	percz	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	percz	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	percz	vonat-neme	honnan	vonat-szám	óra	percz	vonat-neme	honnan																
Déléltől					Délután					Déléltől					Délután																				
1110	5 40	szv.	Balatonfüred, Tapoleza	612	12 20	szv.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	339	5 10	vv.	Berlin, Ruttká	323	12 10	szv.	Gödöllő	645	5 20	tvsvz.	Debreczen, N.-Várad	611	12 30	gyv.	Berlin, Ruttká	301	12 50	gyv.	Konstantinápoly, Belgrád								
310	5 40	"	Hatvan	314	12 30	"	Ujvidék, Sarajevo	309	5 30	szv.	Hatvan	801	12 50	gyv.	Berlin, Ruttká	1905	5 30	"	Eszék, Tapoleza	903	1 00	"	Lemberg, Kassa	609	5 45	"	Brassó, Arad	401	1 05	"	Wien, Sopron				
302	6 25	gyv.	Ruttká, Berlin	10	12 30	"	Szombathely, Wien	609	5 45	"	Fiume, Róma, Eszék	909	5 45	"	Sofia, Bród, Belgrád	17	6 05	"	Torbágy	601	1 25	gyv.	Bukarest, Arad	313	6 00	"	Pécel	1201	1 30	"	Sarajevo, Bród, Szabadka				
22	6 30	szv.	Bicske	1008	12 45	"	Gödöllő	17	6 05	"	Komárom	1707	6 15	"	Stanisla, M.-Sziget	41	6 25	"	Wien	1	1 40	"	London, Páris, Wien	1505	6 30	gyv.	Lemberg, Poprád-Kiskörös	1901	1 55	"	Eszék, Pécs				
8	6 43	"	Wien, Graz, Sopron	1504	1 20	gyv.	Kassa, Poprád-Felka	407	6 50	szv.	Nagyvárad	513a)	6 40	szv.	Felka, Kassa	325	2 10	szv.	Hatvan	1501	2 20	gyv.	Poprád-Felka, Kassa	407	6 50	"	Lemberg, Stryj, Kassa	1301	2 25	"	Graz, Fehring				
1502	6 53	gyv.	Kassa, Csorba, Bártfa	316	1 25	szv.	Gödöllő	1007	6 50	"	Fiume, Zágráb	1007	6 50	"	Róma, Triest, Fiume	23a	3 00	szv.	Kunszentmiklós-Tass	919	2 40	szv.	Bicske	1003	7 00	gyv.	Szolnok	521	3 10	"	Nagykátá				
1512	6 55	szv.	Kassa, Csorba	1304	1 40	gyv.	Fehring, Graz	315	7 05	szv.	Gödöllő	518	7 20	"	Brassó, Kolozsvár	1111	4 00	"	Balatonfüred	327	4 20	"	Pécel	1202	7 45	szv.	Belgrád, Sofia	1902	2 45	gyv.	Szabadka, Sarajevo	917a	7 25	"	Kunszentmiklós-Tass
1002	7 04	gyv.	Fiume, Vinkoveze	404	2 00	"	Lemberg, Kassa	518	7 20	"	Wien	917a	7 25	"	Kunszentmiklós-Tass	317	7 30	"	Gödöllő	317	7 30	"	Belgrád, Konstantin.	317	7 30	"	Paks	319	7 40	"	Hatvan				
602	7 05	"	Arad, Brassó	4	2 05	"	Wien, Paris	11	6 25	"	Wien	1505	6 30	gyv.	Lemberg, Poprád-Kiskörös	319	7 40	"	Hatvan	21	7 45	"	Bicske	1309	8 00	"	Győr, Sopron	21	7 45	"	Komárom				
906	7 10	"	Belgrád, Sofia	604	2 10	"	Arad, Bukarest	1505	6 30	gyv.	Lemberg, Poprád-Kiskörös	513a)	6 40	szv.	Felka, Kassa	317	7 30	"	Belgrád, Konstantin.	21	7 45	"	Bicske	911	8 10	"	Arad, Bukarest	911	8 10	"	M.-Sziget, Stanisla				
1302	7 20	"	Sarajevo	916	2 15	szv.	Kiskörös	513a)	6 40	szv.	Nagyvárad	911	8 10	"	Arad, Bukarest	1518	8 15	"	Bártfa, Csorba, Kassa	1015	8 20	"	Lawoczne, Lemberg	519	8 35	"	Bukarest, Kolozsvár	821	8 45	"	Hatvan				
402	7 25	"	Fehring, Graz, Triest	304	2 20	gyv.	Ruttká, Berlin	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
312	7 30	szv.	Stryj, Przemysl	318	2 25	szv.	Hatvan	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
908	7 35	"	Lemberg	320	2 30	"	Pécel	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
312	7 40	szv.	Gödöllő	26	2 30	"	Bicske	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
312	7 45	szv.	Belgrád, Sofia	518	2 40	"	Szolnok	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
608	7 50	"	Vinkoveze	1202	2 45	gyv.	Szabadka, Sarajevo	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
304	8 10	szv.	Arad, Brassó, Bukarest	1902	2 55	"	Tapoleza, Eszék	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
312	8 20	"	Munkacs, Lawoczne	904	3 20	"	Belgrád, Konstantin.	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
1906	8 25	"	Kolozsvár, Brassó	1016	3 30	szv.	Paks	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
306	8 35	"	Eszék, Bród	18	4 25	"	Komárom	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
1706	8 55	"	Ruttká, Berlin	322	4 25	"	Gödöllő	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
2	9 10	gyv.	Misztet, Stanisla	606	5 00	gyv.	Arad, Bukarest	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
2a	9 30	szv.	Wien, Sopron	410	5 10	szv.	M.-Sziget	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
1592)	9 35	gyv.	Bicske	410	5 10	szv.	Lawoczne, Lemberg	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
918	10 00	szv.	Kassa, Poprád-Felka	6	5 15	gyv.	Győr, Sopron	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
516	10 05	"	Kunszentmiklós, Tass	6	5 15	gyv.	Szombathely, Wien	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
1112	10 45	"	Nagykátá	324	5 20	szv.	Gödöllő	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
24	11 55	"	Balat-nfü ed, Tapoleza	522	5 40	"	Nagykátá, Szolnok	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
			Bicske	308	5 55	"	Ruttká, Berlin	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				920	6 05	"	Kunszentmiklós-Tass	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				1004	6 15	gyv.	Fiume, Róma, Nápoly	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				514	6 15	szv.	Kolozsvár, Brassó	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				326	6 25	"	Pécel	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				328	6 40	"	Hatvan	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				28	6 45	"	Bicske	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				920a	6 55	"	Kunszentmiklós-Tass	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				524)	7 10	"	Nagykátá, Szolnok	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				16	7 20	"	Győr	1015	8 20	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan	821	8 45	"	Hatvan				
				332	7 35	"	Hatvan	1015	8 20	"	Hatvan	8																							

Előfizetési díj:

Negyedévre... — 2 kor.
Félévre... — 4 kor.
Égész évre... — 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

II., Irma-tér 3. szám,
I. em. 3.

Megjelen július és augusztus kivételével havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délividéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club.

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Úszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A tornatanítás és a paedagogia.

A tornatanár-képzés újjászervezéséről folynak a tanácskozások az Országos Testnevelési Tanács kebelében. Illetékes fórumok lelkük, érzésük és tudásuk nemes tartalmát akarják átönteni egy ma már hibásnak ismert intézménybe, a mi tornatanáraink kiművelésébe, a multak hibáit akarják jóvátenni, a jelen parancsoló szükségleteinek akarnak eleget tenni és a jövőendő ifjuság testnevelését szándékozzák magas színvonalra emelni, virágzóvá, tudatosá, hosszú időkre állandóvá tenni. Ennek az új tanárvizsgálati rendszernek gerincze a paedagogia és pedig a modern paedagogia lesz. A tornatanítás paedagogiája eddig gyakorlati, tapasztalati vagy még helyesebben kísérletezési tudomány volt, próbálgatása egy ifju ambíciójának, velejárója a tornatanár kötelesség teljesítésének; ezután külön elméleti studiumnak kell lenni, mert lépten-nyomon szüksége van reá a tanárnak ép úgy mint más tárgyaknál is.

Milyen legyen a tornatanár elméleti paedagogiája?

A német, franczia és amerikai új reformiskolák alapelve, a mit Herbert Spenczer is hirdet, hogy az ifjut az életre kell előkészíteni. „Armer pour la vie!“ Ez a tornatanítás paedagogiájának is kiinduló pontja. Mossó, a hires

turini fiziologus azt tartja, hogy a tanterv, a testi nevelés reformja egymástól el nem választható. (A nevelés reformja. Ford. Karfiáth Márius dr. Budapest, 1911. 133. l.) Locke és Mill Stuart azt tartják, hogy a tornázás a szellemi munka után felfrissülést okoz. Gál Kelemen dr., a kolozsvári unit. kollégium jeles paedagogus igazgatója a kolozsvári tankerület legutóbbi igazgatói értekezletén (1913. május hó 5. és 6.) előadást tartott az Oktatási órák között való tornázás czimen és ebben nagy tudással czáfolja a fenti nézeteket, megszólaltatja a tornatanítás paedagogiájának elméleti íróit és végeredménykép ahhoz az igazsághoz jut el, a melynél én e paedagogia ismertetésénél kiindultam, hogy t. i. a torna nem üdülés és felfrissülés, hanem újabb munka; csak a munka minősége változik, az ujság, a változás ingere hat elevenítőleg a tanulóra, de a fáradás, a munka tovább tart, fokozódik, a fizikai erő, az energia tovább fogy.

A tornatanításnak külön paedagogiája van, de ez elválaszthatatlanul összefügg az általános neveléstudománnyal. A tornatanítás paedagogiája is a gyermek testi és lelki energiáját akarja harmonikusan kifejleszteni, de inkább ez utóbbi czélt van hivatva szolgálni; a tornatanítás is a modern élet kívánságai szerint

akarja nevelni az ifjúságot, de inkább az egészség megőrzésére, a testi erő fejlesztésére fekteti a súlyt; a tornatanítás paedagogiájának is segítő társa a lélektan, de a lelki életnek inkább physiologiai kapcsolatait vizsgálja. Ennek a paedagogiájának is célja az akaratnevelés, de ezt a célt más eszközökkel igyekszik elérni, a pontosságra, a kitartásra, a figyelemre, a szabályos mozdulatokra való szoktatással. Ez paedagogia sem választható el a tárgy didaktikájától, de talán még jobban szolgálja a többenél a bajtársi együttérzést, együttműködést, a derült, egészséges kedélyállapot megőrzését, az önerejével való boldogulás nemes érzését, tehát csupa belső motivumokat, lelki nevelés eredményeit. Viszont ennek a paedagogiának is megvan az alapkívánsága magától a tanártól is, a türelem, a kitartás, a jó példa, az igazság, a jó kedély, a szeretet, a tárgynak és a tanulóknak szeretete; itt szerepel végül a szaktudás is, csakugy, mint más tárgyaknál, tehát a tornatanítás művészi, nevelő tanítása, az újabb tornatanárképzés paedagogiájának ismerete. Ennek a paedagogiának kézi könyve esemény lenne a mi tornatanításunk fejlődésének történetében!

Dr. Vajticzky Emánuel
áll. főgimn. tanár.

A műkorcsolyázásról.

Amíg csak mint közlekedési módot üzték a korcsolyázást, míg a munkából nem lett sport, addig csak a távolkorcsolyázásról lehet szó. A nagy tavak, csatornák és az északi tenger vidékein télen a hajókázást a korcsolyázás váltja fel. De a nagyrészből életfentartásból korcsolyázók mellett e vidékeken is igen számosan a korcsolyázást már csak mint testgyakorlatot, mint sportot ismerik. Az ily korcsolyázóknál már a távolkorcsolyázás mellett a műkorcsolyázás is fejlődni kezd.

A műkorcsolyázásban már nem az a fő, hogy ki mennyire és milyen gyorsan tud haladni, hanem, hogy a korcsolyával minden végezhető gyakorlatokat ki mily ügyesen tud végezni. E korcsolya-gyakorlatokra már nem kell nagy jégmező, csak egy kis sima jég. Ezért is főleg a mesterséges városi jégpályákon gyakorolják.

Szemben a távolkorcsolyázással, mint mesterséggel, a műkorcsolyázást, mint művészetet tekinthetjük. De függetlenül ettől is, mint a tánczot kellemes moz-

gásaiban megközelítő testgyakorlat, ha nincs is művészi tartalma, közönségesen joggal nevezhetjük művészi korcsolyázásnak. Az erő, ügyesség, a leleményesség és gyors felfogás talán egy testgyakorlatban sem nyilvánulnak oly kellemes alakban, mint a korcsolyázásnál. A szép termetű, hajlékony ügyes mozgású korcsolyázónak gyakorlatai valódi gyönyörrel hatnak a szemlélőre. — Ezek már nem tisztán erőmutatványok, sem nem kötött mozgású torna-gyakorlatok, hanem a korcsolyázó kedélyhangulatát is kifejező kellemes mozdulatok, melyeknek mérlegelésére nemcsak szakképzettség, de szépérzék is kell.

A műkorcsolyázásnak ugyyszólván már tudománya van különféle rendszerekkel. Ki van dolgozva elmélete és gyakorlata majd minden mivellet nemzet nyelvén. — Pedig kevés testgyakorlatot lehet annyira könnyű és képek után tanulni, mint a korcsolyázás alapgyakorlatait. Ha valaki a műkorcsolyázás alapgyakorlatait, a körzéseket és fordulatokat tudja, a leirt vagy lerajzolt gyakorlatokat a legkönnyebben betanulhatja. Még a körzések tanulásánál is pótolhatják világos magyarázatok és ábrák a gyakorlatok kivitelének szemlélését.

A műkorcsolyázás alapja, a körzés úgy jó létre, hogy az egyik korcsolya külső vagy belső élére dőlve, másik lábunkat felemeljük a jégről. Lehet ugyan mindkét korcsolya ellentétes éllein is körözni, de ez már nehezebb gyakorlat. A legtöbb fáradságot a korcsolya élén való egyensúlyozás vesz igénybe. Itt a legjobb gyakorlat, ha egyik korcsolyánkat élével a jégre fektetve, másikkal apró lökésekkel körbe taszítjuk magunkat, mindig a kör iránya felé fordítván felső testünket. Ha az egyik láb a bokában már fáradt, úgy a másikra dőlünk. Lassanként mindig tovább és tovább haladjunk körbe, lökés után a szabadon levő lábbal az egyensúlyt tartva és a körzést szabályozva.

A körzéseknél a felső test a derékban csak gyengén hajlik meg, de erősen fordul; vagyis nem közeledik sem előre, sem oldalt, sem hátra a földhöz, hanem csak jobbra és balra fordul. Vannak, kik az ily testtartást merevnek találják, de mi határozottan előnyösebbnek és szebbnek találjuk, mint a hajlongó testhordozást.

A lábak és az egész test tartása a különböző köröknél sokban változik és általánosságban még csak azt jegyezzük meg, hogy minden mozdulatunk inkább nyugodt, méltóságos, mint heves, hóbortos legyen.

A körzések elnevezésén könnyű eligazodni. Van ugyanis előre és hátrafelé körzés, mind a korcsolya belső, mind a korcsolya külső élén. Egy egy lábon végezve, négy kör. A körzést végző láb megjelölésével így neveztetnek el a műkorcsolyázás körei: 1. jobb lábbal a korcsolya belső élére dőlve, előre való körzés. E körzést röviden így jelölhetjük: j. b. e. (jobb-belső-előre). 2. Jobb lábbal külső kör előre (j. k. e.). 3. Jobb belső kör hátra (j. b. h.). 4. Jobb külső kör

hátra (j. k. h.). E négy körzés ugyanilyen sorrendben a bal lábon végezve, következőleg jelezhető: 1. Bal belső előre (b. b. e.). 2. Bal külső előre (b. k. e.). 3. Bal belső hátra (b. b. h.). 4. Bal külső hátra (b. k. h.).

E körök ilyenforma rövidített megjelölése igen szükséges, mert így a legösszetettebb műgyakorlatokat is kis helyen le lehet írni és maguknak a gyakorlatoknak észbetartása is könnyebb. Megszokták még az egyik körből a másikba fordulattal való átmenetet is jelölni, de ez nem épen szükséges.

A négyféle körzés közt a legkönnyebben tanulható az előre és hátra való befelé körzés. Itt az esés is könnyen kikerülhető, mert a körzéseknél a merre a test dől, arra esünk legkönnyebben; a belső köröknél azonban az esést könnyen meggátolhatjuk, ha belül levő lábunkat is letesszük a jégre.

A belső köröket sokan még ma is egyáltalában nem tartják szépeknek és tényleg a külső körökkel pasztikai tökélyben nem is vetekedhetnek. Sőt rossz tartással végezve, határozottan rut képet is adnak. Sokat ront a belső körök jó hírén az is, hogy minden kezdő korcsolyázó legkönnyebben ezt végezhetve, nagyon sok rutabbnál rutabb bemutatásban részesül. Pedig szép tartással végezve, ha nem is mulja felül kellemességében a külső köröket, de megközelíti.

Az előre való befelé körzést már az első korcsolyalépéseknél próbálgatjuk. A test sulya a jégen álló lábon belül a körbe, illetőleg a kupba esik. A körzéseknél ugyanis a test, egy kup felületét írja be, mely kúpnak alapját a jégen mozgó láb által leirt kör képezi. A belső körzésnél a test sulypontja és a szabadon levő láb e kup-burkon belül esnek és így minden egyensúlyvesztésnél letehetjük lábunkat az esés felé a jégre.

Minden körözésnél az első dolog, hogy a korcsolya élére dőlünk. A belső körzéseknél az élrefekvés is könnyebb, mint a külsőknél, mert a bokában lábunk kifelé kevesebbet hajlik, mint befelé, és így a korcsolya éle nem fut oly könnyen alá.

A testtartás a körzéseknél ép oly fontos, mint a korcsolya élére való dőlés. A belső körzésekben a testtartás nemcsak a gyakorlat könnyítése miatt fontos, hanem mert csak a helyes tartás mellett vehető be a műkorcsolyázásba különösen az egész belső kör.

P. J.

Cserkész Őrszem.

Képes ifjusági cserkészlapot szerkeszti Perényi Dezső, Károlyi György kiadásában. A lelkes felhívást itt adjuk:

Mi a magyar „Cserkész Őrszem“ mozgalom szent ügyében fujjuk meg harsogó riadónkat és bontunk zászlót, hogy minden magyar ifju felcsapjon eszménk harcrosának és nemes ügyünk lovagja legyen.

A nagy ifjubarát Baden-Powel generális volt az, aki felismerte, hogy a nemzeteket ifjakban kell újjá teremteni. Eszméje ügyében megszervezte a cserkészcsapatokat, amelyeknek ifjait katonai nevelésben részesítette s megtanította mindarra, a mire szükségük van az élet harcraire készülődő levontéknek.

És csodálatos eredményeket ért el Baden-Powel a boy-scoutokkal! Az angol nemzet megedzett, megerősödött s a kis cserkészekből csakhamar becsületes, nemesen gondolkodó polgárok, tudós és szorgalmas emberek lettek.

Ezen eredményeken fellelkedve, a mozgalom óriási méreteket öltött, átcsapott Anglia határain, végig öntött Európán, sőt átkelt a tengereken a hatalmas Oceánon is és Amerikában, Ázsiában, Japánban, Siamban, Ausztráliában s Afrikában is gazdag, termékeny talajt talált a terjeszkedésre. Mikor Európában Anglia mintájára egymásután cserkészcsapatokba vont a ifjuságát Dánia, Svéd-, Norvégország, Hollandia, Spanyol-, Olaszország, Svájc, Görög-, Németország és Ausztria, Magyarország is felismerte a mozgalom nemes és életre nevelő voltát és megszervezte csapatait.

Magyarországon különösen hálás talajra talált Baden-Powel generális eszméje. Feléledt a magyar ifjakban a régi becsületes, nemes és szent lovagi szellem, amelynek szikráját oly féltő gonddal őrizte lelkében évezredek át. E szikrából csakhamar láng csapott fel a lelkesedés izzó kohójában és e láng, e tűz van hivatta aczélá nemesíteni a magyar ifjak szivét. S hogy e nemes buzgalom, ez a hatalmas energia felfakadás megtartsa intenzitását, hevét és erejét, megindítjuk a magyar „Cserkész Őrszem“ ifjusági havi lapot, a mely fel fogja ölelni a lovagias magyar cserkész Őrszem eszméjét és mindenkor helyes utirányt jelöl a cserkész Őrszemeknek.

Mi ezen lappal kultur munkát akarunk végezni, az ügyünk nemes eszméjéhez valláskülönség nélkül hozzácsatlakozó cserkészifjakból józan, erkölcsös, nemesen gondolkodó hazafias magyar lovagokat akarunk nevelni. Megtanítjuk őket mindenre, a mi szép, a mi nemes, a mi nagy emberekké neveli a kis cserkész ifjakat. Elsősorban jó cserkészeket nevelünk az ifjuságból s azután a jó cserkészekből az élet küzdelmeiben szilárdan és becsületesen megállani tudó, határozott jellemű embereket. Mint cserkészt megtanítjuk türelemre, engedelmességre, önmegtagadásra, leleményességre, bevezetjük játszva a csillagok gyönyörű tudományába, a technika csodáiba, az orvosi segítségnyújtás ismeretébe stb. — természetesen mindenkor szem előtt tartva a cserkészfiuk szellemi képességét, a fiatal elmék nivóját. Reális alapokon megtanítjuk arra, hogyan lehet eligazodni az égen a nap és csillagok állásából, hogyan készíthet az ügyes cserkész házilag tábori telefont, drótnélküli távirót, villanyos fényjelzőt, naptávirót stb. stb. — megtanítjuk a növények, állatok ismeretére, feltárjuk előtte

a hazai és külföldi tájak, természeti csodák szépségeit s így megtanítjuk a nagy természet szeretetére.

Hogy pedig az élet küzdelmeiben is megálhassák helyüket s hogy tanulmányaik befejeztével a külföldi kultúra, tudomány, irodalom és művészet tanulmányozásával hazájuknak és nemzetüknek minél többet használhassanak, kezükbe adjuk a világ kulcsát: megtanítjuk őket játszva, észrevétlenül, könnyedén, de biztosan az angol nyelvre! Ezen nyelv tudásával pedig megnyílik a cserkész előtt az egész művelt világ, mert jelenleg a földgömbön 150 millió ember beszéli az angol nyelvet. Ezen komoly, valóban életrevelő tanulmányok mellett mulatságos cserkészepizódok, történetek és események leírását is hozzuk, hogy a tanulásban, munkában és táborozásban kimerülő cserkészfiukat a hangulat és kedély segítségével felfrissítsük.

Hogy pedig az országos cserkészmozgalom minden mozzanatának hü képét nyújthassuk lapunkban, felkérjük egyben mindazon mélyen tisztelt urakat, a kik az ifjuság és a mozgalom élén állanak, hogy lapunkat cikkeikkel, tudósításokkal, leírásokkal támogatni sziveskedjenek s mi ezen szives közreműködésüket minden egyes esetben érdemük szerint honorálni fogjuk.

Lapunknál különös figyelemmel leszünk arra, hogy a cserkész őrszemeket iskolai tanulmányaiktól el ne vonjuk, sőt arra még jobban ösztönözzük. Röviden tehát a programmunk ez: helyes irányba akarjuk terelni az ifjuság lelkében szunnyadozó és belőle feltörő életenergiát, hogy aztán ezzel csodát művelhessünk.

Testnevelés a dévai állami tanítóképzőben.*

A tanulók egészségi állapota az egész iskolaév folyamán jó volt, ami elsősorban a gondos és tiszta ellátásnak, továbbá tágas udvarunknak és kertünknek tulajdonítható, ahol növendékeink minden szabad idejükben a legkülönbözőbb játékokat és tornagyakorlatokat végezhettek. Ezen felül pedig amint az időjárás megengedte, a tanítási órákat is a szabadban tartottuk meg.

Tekintettel növendékeinknek nagyfokú és állandóan üléssel összekötött elfoglaltságára, ami nemcsak hiányos lélegzéssel, hanem a szervek egyoldalú működéséből származó hátrányokkal is jár: az egész iskolaéven át a tanítási órák között egy-egy percig tartó tornagyakorlatokat végeztettünk. Minden óra végén a hetes a terem ablakait kinyitotta és vezényszavára egyszerre végezték a tanulók a gyakorlatokat.

A gyakorlatok nagy mértékben fokozzák a szív és tüdő életerejét, erősítik a hátat, emelik a bordákat és jó testtartást biztosítanak. Kiszorul a tüdőből a rom-

lott levegő, nagyobbodik az oxigén felvétel, élénkül az anyagcsere; a gerincoszlop feszítő izmai is erős munkát kapnak, ami ellensúlyozza az előrehajlás okozta állandó kinyújtást. Működésbe hozzák a váll és csipő-izületek körül elterülő nagy izomtömegeket és a láb-szárak feszítő izmait, mitől gyorsul a vérkeringés és fokozódik az oxigén fogyasztás. Együttal igen alkalmasnak bizonyultak az ellustulás és a hosszú szellemi munkával együttjáró bágyaetság leküzdésére. Egyik vagy másik, avagy mindenik gyakorlat a tanítási óra alatt is elvégezhető, ha a tanár a figyelem felébresztésére szükségesnek látja.

Itt említem meg végül azt is, hogy intézetünkben három felszerelt mentőszekrény áll rendelkezésre. A legnagyobb, a tanári szobában minden időben és mindenki rendelkezésére áll; egy kisebb, az egészségtan tanításánál mint minta népiskolai mentődoboz szolgál taneszközüül és a vállra akasztható mentőtáskát kirándulásaink alkalmával vittük magunkkal. Iskolaév elején a mentőszekrény felszerelésével és használati módjával az egész tanuló ifjuságot megismertettük s ezenfelül a IV. osztályos tanulók, akik az egészségügyi órákon állandóan gyakorolják magukat a rögtöni segélynyújtásban, az intézet területén előforduló bármilyen balesetnél azonnal és mindenkinek rendelkezésére állottak. Szívesen ismerem el, hogy növendékeink ezt az emberbaráti kötelességüket nagy szeretettel és szives buzgalommal végezték s ezáltal az iskolaorvosnak munkáját nagyon megkönnyítették.

A mentőszekrények és mentési szolgálatok hatása abban is megnyilvánult, hogy a hazautazó növendékek közül 42-en saját használatukra kis magán-mentődobozt is szereztek be (tartalma: háromszögű sebkötő kendő, 50 gr. Lysoform, 41 cm² sebtapasz, 10 gr. vaskloridos vatta, 10 gr. vaselin, 25 gr. Brunst-gyapot, 5 m. hidrofili-pólya, 6 drb. biztosítótü, egy kis köteg zsinag, ára együtt 2 korona 20 fillér), hogy uton vagy otthon falujukban saját, vagy más baleseténél azonnal rendelkezésre álljon az első segélynyújtáshoz szükséges egyszerű mentőfelszerelés.

A helyi kirándulásokon kívül a jóváhagyott kirándulási tervzetünk alapján két általános érdekű tanulmányi kirándulást tettünk, az I—II. osztályokkal Gyulafehérvárra és a III—IV. osztályokkal Petrozsénybe.

E kirándulásokra gondosan előkészítettük a növendékeket. Előzőleg a vezető tanárok tájékoztató előadásokat tartottak s a tanulók mindenike is készített a bejárt vidékre és az érintett községekre vonatkozólag egy-egy kis tanulmányt: uti vázlatot, metszeteket a katonai térképek után, népesedési, művelődési, iskolaügyi, gazdasági áttekintést a statisztikai évkönyvek alapján, hogy ne csak a multat lássák a történelmi nevezetességekben, hanem a jelent is, sőt a jövőre is következtetéseket tudjanak vonni a természeti, gazdasági és társadalmi jelenségek megfigyelése alapján.

* A Barabás Endre igazgató által szerkesztett értesítő alapján.
Szerk.

A gyakorlati kiképzés érdekében öt ízben tettünk kirándulást: Nagyrapoltra és Branyicskára kétszer-kétszer, ősszel a beiskolázás és a helyi körülmények megfigyelése céljából, tavasszal pedig az ősszel még magyarul mit sem tudó állami népiskolai tanulók elsajátított magyar nyelvi készségének megállapítása és próbatanítások tartása céljából. Ezekben a kirándulásokon csak a IV. osztály növendékei vettek részt, míg a Száraz almásra és Popesdre rendezett kirándulásokon a III. osztályos növendékek is, akik e községekben, ahol a tanítókon kívül egyetlen magyar ajkú lakos sem található, a nem magyar ajkú gyermekek tanítására vonatkozólag figyelhetek meg egy-egy bemutató tanítást s ezen felül tanui lehetnek a IV. osztályosok próbatanításainak. Ugyanekkor Dénes Károly királyi tanfelügyelő hivatalos iskolavizsgálatánál is jelen voltunk mindkét községben.

Egyéb emlékezetre méltó mozzanatok közül említést érdemel első sorban is a folyó iskolaévben, június 8-án intézetünk udvarán megtartott első hunyadmegyei iskolai tornaverseny, melyen intézetünk növendékein kívül résztvettek a dévai állami főreáliskola, a szászvárosi ref. Kun-kollegium és a petrosényi állami főgimnázium V—VIII. osztályainak növendékei, továbbá a hátszegi magán felső kereskedelmi iskola football-csapata.

A közel kétezer néző előtt lefolyt tornaverseny előkészítésében és rendezésében a legodaadóbb és az általános sikert biztosító buzgalmat fejtette ki intézetünk ifjusága Szalatsy Rezső tornatanár lelkes buzdításával és fáradhatatlan vezetésével. Növendékeink a következő díjakat nyerték:

80 yardos síkfutásnál: Man Béla I. o. a Testgyakorlókör tiszteletdíját és nagy ezüst-éremet, Krécza Traján II. o. bronz-éremet. 100 yardos síkfutásnál: Katona Ferencz III. o. kis ezüst-éremet, Dénes Béla III. o. bronz-éremet, Takács Kálmán IV. o. kis ezüst-éremet. Gerelydobásnál: Lázárics Vazul IV. o. a dévai tanítóképző önképzőkörének tiszteletdíját és nagy ezüst-éremet, Pongrácz Zoltán IV. o. kis ezüst-éremet. Magas ugrás csapatversenyében: Lázárics Vazul IV. o., Pongrácz Zoltán IV. o. Schweigstill Zsiga I. o., Drimba Andor IV. o., Joneszku Miklós IV. és Renghia György III. o., mint a második győztes csapat tagjai egyenként kis ezüst-éremet. Távolugrásnál: Kern György II. o. kis ezüst-éremet, Dénes Béla III. o. kis ezüst-éremet és Katona Ferencz III. o. bronzéremet. A 4×100 yard staféta-versenyben: Lázárics Vazul IV. o., Dénes Béla III. o., Takács Kálmán IV. o. és Katona Ferencz III. oszt., mint a második győztes csapat tagjai egyenként kis ezüst-éremet.

Intézetünk III—IV. o. növendékei részére ez évben szerveztük először a lővéstanfolyamot, melyet szombatonként d. u. 2 5-ig Gyárfás Győző m. kir. honvéd-hadnagy vezetett nagy buzgalommal. A tanfolyamon növendékeink szívesen vettek részt, s a ju-

nus 15-én tartott bezáró versenylövészetben az első díjat (ezüst-érem) Katona Ferencz III. o. tanuló nyerte el, míg Krécza Vazul III. o., Podalcsák Sándor III. o., Major Dénes IV. o. és Szécsi Géza III. o. tanulók bronzéremet nyertek.

A Nemzeti Torna Egylet jubileuma.

Félszázados fennállásának jubileumát ünnepelte vasárnap Magyarország legrégebb, legtevékenyebb és leghatalmasabb egyesülete, a Nemzeti Torna-Egylet. Az egyesület Szentkirályi-utcai hatalmas tornacsarnokát gyönyörűen feldiszipítették az ünnepélyre s a bejáratnál aranyos czimer fogadta az érkezőket, amelyen 1863—1913-as számok hirdették a jubileumot. Bent a díszes tornacsarnokban, ahol a díszközgyűlést tartották, tízenegy órára már együtt voltak a különböző hatóságok, testületek, egyesületek képviselői, akik mind örömmel jöttek üdvözölni azt az egyesületet, amely a magyar testnevelés alapját megvetette s a mostani generáció fejlődéséért oly sokat tett és tesz még ma is.

Kun Gyula elnök nyitotta meg a gyűlést és hatásos beszédben emlékezett meg azokról a küzdelmekről, amelyeket az egyesület az alakulás első éveiben folytatott s megemlékezett dr. Bakodi Tivadar, dr. Szontagh Ábris, Palló Sándor, gróf Széchenyi Ödön, Böckelberg Ernő, Szentkirályi Mórícz és más neves férfiakról, az egyesület régi vezetőiről, akiknek törhetetlen munkássága emelte oly nivóra az egyesületet, hogy mint anyaegyesületüket ismerik el a többi most működő klubok, mint ahonnan kirajzottak szerte az országba, hogy terjesszék azt a nemes eszmét, azokat a szép elveket, amelyeket az anyaegyesületben magukba szívtak. Hálával és elismeréssel szolt ezután az elnök a kormány és a főváros sportszeretétéről, akiknek az anyagi támogatásával építhették csak fel otthonukat, ahonnan már sok-sok ezer derék magyar tornász került ki, az iskolai testnevelés apostolaival együtt. Üdvözölte ezután az elnök dr. Bárczy István polgármestert és a kultuszminiszter képviselőjét, továbbá a szövetségesek és egyesületek képviselőit, akiknek soraiban megjelent: dr. Déri Ferencz, dr. Harrer Ferencz, Liphay Kornél ny. kuriai tanácselnök, Bolla Mihály, Alexy György, Paľkovits Ede, Iszer Károly, Gerenday György, Demény Károly, Röck István udv. tanácsos, Bernáth Béla, dr. Ottó József, dr. Botzenhard József, Mátyus Arisztid, Liedemann Frigyes stb. és kérte a megjelenteket, hogy azzal a szeretettel fogadják továbbra is az egyesület működését, mint amilyen odaadással munkálkodik a klub a magyar testnevelés, az igaz sportszeretet fejlődésének érdekében.

Nagy taps fogadta a lelkes beszédet, amely után Sigray Pál az egyesület fejlődésének kedves mozzanatát adta elő nagy tetszés mellett, majd az üdvözlések során dr. Bárczy István polgármester emlékezett meg arról

a nagy kulturális munkáról, amelyet a Nemzeti Torna egyesület a testnevelés megteremtésével úgy a főváros, mint az egész magyarság érdekében kifejtett. Az alapítás idején még nem ismerték a testi nevelés jelentőségét s az egyesület félszázados munkája hozta köztudatba a testnevelés fontosságát olyannyira, hogy most már az is felmerül, hogy a testi nevelés ügyét az iskolai nevelés központjává kell tenni. Örömmel üdvözölte a polgármester az egyesületet a székesfőváros és a Magyar Athletikai Szövetség nevében az eredményes munkáért. Ezután a MOTESz. nevében Hennyey Vilmos üdvözölte az egyesületet és a szövetség diszoklevelét nyújtotta át, hangoztatva az egyesület elévülhetetlen érdemeit. A MAC. és a Testnevelési Tanács nevében Gerenday György köszöntötte az egyesületet, a MLSz. nevében pedig dr. Dobák Emil mondott üdvözlő beszédet. A tornatanárok egyesületének érzelmeit dr. Ottó József tolmácsolta. Lövész Antal a Szegedi Torna Egylet, Frenkel József a Nagykanizsai T. E. nevében emlékezett meg a klubról. Demény Károly a Korcsolyázó Szövetség és a Budai Torna Egylet nevében szólott, Iszer Károly pedig a BTC. diszoklevelét adta át az egyesületnek. Gyönyörű ezüst babérágat és plakettet nyújtott át az egyesületnek a FTC. képviselője, dr. Köncs Boldizsár. Egyesületük képviselőjében üdvözölték a jubiláns egyletet még a következők: dr. Botzenhard János az PTE., Kékessy Imre a III. ker. TVE., dr. Fodor Henrik a MTK., Hollósy István a BPTTSE., a Tanárképző növendékek nevében pedig Sille Kálmán szólott.

Több száz távirattal üdvözölték az egyesületet a vidéki és külföldi testületek, sportbarátok, köztük Széchenyi Ödön pása, Berzeviczy Albert. Kollár Lajos stb. Az ünnepély végén Kun Gyula elnök köszönte meg a szeretet és elismerés megnyilvánításait, majd a Szózat eléneklésével végződött a diszgyűlés.

A jubileumi ünnepség folytatása a délutáni disztorna volt. A Nemzeti Torna-Egylet mindig a legnagyobb sikerrel rendezte disztornáit, de a jubiláris disztorna az eddigi nagy sikereknek betetőzése volt. Az izléselesen feldiszitett impozáns csarnok szűknek bizonyult s az érdeklődőknek csak egy részét volt képes befogadni. A díszes és válogatott közönség soraiban ott láttuk: Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi minisztert, Palkovits Ede altábornagyat, dr. Déri Ferenc tanácsost, Wetstein Gyula és Balogh Lajos kuriai bírákat, Polónyi Gézá, Bolla Mihályt és Jazsoviszky Sándor min. tanácsosokat, Sztankovits Szilárdot, Vigh Albertet, Iszer Károlyt, Demény Károlyt, Holfeld Henriket és még igen sokat a közélet kiválóságai közül.

Pontban öt órakor ütemes zenére megindult a példás és mintaszerűen fegyelmezett tornászok óriási tömege, köztük százhusz nőtornász. Vége sem akar lenni, mintha mind itt lenne, akiket egy emberöltő alatt az öreg csarnok valaha csak látott. A megkapó, magyar zenére végzett észszerű koncepczió közös sza-

badgyakorlatokat az alapos előkészület, precíz szép kivitel jellemezte. Az egy-egy gyakorlat után megújuló, szünni nem akaró taps, Bernáth János igazgató lelkiismeretes munkáját dicsérte. A szabad-gyakorlatok után a csapattorna kedves összevisszasága kötötte le a közönség figyelmét. Tíz csoportban folyt a tervszerűen előkészített munka. Különösen a szemortornászok gyakorlatai tetszettek. A hatvan éves emberek fiatalokat megszegyenítő könnyedséggel, finom testtartással mozgottak. Szuk Géza, Hédecz Sándor és Fischer István csapatvezetők körültekintő gondnal végezték a begyakorlás nehéz munkáját. Ezután Bernáth igazgató bájos leányakkal, dr. Demény francia testpedagógus rendszerében, ritmikus táncszerű gyakorlatokat mutatott be. A következő számban Bernáth vezetésével három nyújtón tornásznak. Az ifjak között ott láttuk Müller Dávid, régi hirneves tornászt is. Alig hagyta el a porondot a mintacsapat, Horváth Sándor tt. képzőintézeti tanár vonult fel a tornatanítónő-jelöltekkel. Elragadó látvány volt a fehér kosztümes nők felvonulása. Teljesen új dolgot mutattak be; egyensúlyozási gyakorlatokat a svéd-rendszerből stilizálva, plasztikus könnyedséggel. A szerződés és az előkészítés Horváth tanár gondos munkája volt. A gyakorlatot lelkesen megtapsolták. Hasonló sikert ért el Bernáth igazgató, a tornatanárjelöltek svédrendszerű gyakorlataival. Ezután Simon Miklósné az egyleti nőtagok által bemutatott fabotgyakorlatot vezette, mely egyik fénypontja volt a jubiláris disztornának, végül a fiataloknak jól képzett csoportja lovon, ugródeszkán végzett szép gyakorlatot, Simon Miklós tanár vezetésével.

A tizenegy számból álló hatalmas programnak gyors, mintaszerű lebonyolítása Bernáth János és Simon Miklós érdeme. Az előkészítés munkájában segédkeztek Szaifka Manó, Pédery Árpád, Keresztessy, ifj. Höbert Béla, akiket szintén dicséret illet.

Jankovich Béla miniszter a vezetőknek elismerését fejezte ki a gyönyörű sikerért.

Este háromszáz terítékű bankett volt, amelyen Kun Gyula, Matyus Arisztie, Bolla Mihály, Bernáth Béla, Gerenday György, Lövész Antal, Galambos Ede, Iszer Károly, Bernáth János és még igen sokan mondtak felköszöntőket.

P. H.

Athletika, torna, vivás.

A magyar Stadion tervei. Hajós és Villányi műépítészek bemutatták Stadion-terveiket a sajtó képviselőinek. A tervek eszmeileg sikerültek, de végleges és beható kritikát gyakorolni fölöttük majd csak akkor lehet, ha a Stadion helyét ismerjük, mert a terveknek a terephez kell simulniok.

Huszezer négyzetölet, tehát több mint 12 kat. holdat akarnak igénybe venni a tervezők, amely területen a tornatanárképző-intézet és a testnevelési tanács

helyiségeit magában foglaló testnevelési akadémia (benne egy hatalmas fődött uszodával s nagyszabású torna- és vivóteremmel), azután e mögött egy száz méteres újabb uszoda, ezentul pedig a stadion épülne fel. Körülbelül hétezer négyszögöl kiépítetlen maradna s részben gyülekező, illetve gyakorló helyeknek szolgálna.

Maga a stadion nézőhelyül szolgál mindazon versenyeknek, melyek az atlétika, torna és kerékpársport keretébe tartoznak. Tekintettel azon körülményre, hogy a stadion célja a nagy tömeg befogadása, a tervezet is abból a főtörekvésből indult ki, hogy nemcsak a nagy tömegek elhelyezését, hanem a helyiségekhez való gyors hozzájutást, illetve távozást biztosítsa. Ezen cél szolgálják a stadion külső periferiáin elhelyezett bejáratok, melyek a nézőtérnek csoportosan elkülönített helyeihez vezetnek. Az egész nézőtér karcsu vas-

oszlopokon nyugvó tetőzettel van védve az időjárás és a napsütés kellemetlenségei ellen, oly módon, hogy a tribün bármely helyéről zavartalan s nagy perspektívájú kilátás biztósíthatik a pályán. A déli főhomlokaton nyert elhelyezést a királyi bejárat, mely a céloldalon levő nagyszabású terraszra vezet, ahol ünnepek esetén a notabilitások és az udvarhoz tartozó hivatalos személyiségek tartózkodhatnak. E terraszról két lépcső visz a királyi páholyhoz. A királyi páholyról a pálya felé nézve, balra az előkelőségek huszonhat páholya, jobbra pedig a hírlapírók ugyanolyan számú páhollyal foglalnak helyet. Az udvari, illetve hírlapírói páholyoktól jobbra balra ugyancsak páholyokat terveztek — a czélegyenes frontjában, — számszerint 260-at.

A páholyok mögött a legfelsőbb sorban külön tribünüléseket, a páholyok előtt levő 5 méter széles

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p. u.-ról. Érvényes 1913 október hó 1-től.				A vonatok érkezése Budapest nyugoti p. u.-ra. Érvényes 1913 október hó 1-től.					
vonat- szám	óra	perc	vonat- neme	hová	vonat- szám	óra	perc	vonat- neme	hová
				Délután					Délután
154	5 00		szv.	Vác	164	12 05		szv.	Rákospalota-Újpest
152	5 15		"	Rákospalota-Újpest	714	12 15		"	Szeged
122	5 25		"	Ersekújvár	1404	12 20		gyv.	Zsolna, Berlin
718	5 40		"	Szeged, Szolnok	138	12 25		szv.	Nagyvaros
4102	6 00		"	Esztergom	4106	12 30		"	Esztergom
6502	6 30		"	Lajosmizse, Kecskemét	166	1 00		"	Rákospalota-Újpest
156	6 35		"	Rákospalota-Újpest	4140 ¹⁾	1 30		tsz.	Piliscsaba
102	6 50		k. ost. exprv.	Wien, Paris, Ostende	168	1 30		szv.	Dunakeszi-Alag
510	7 00		gyv.	Segesvár, Stanislau	4108	1 50		"	Esztergom
1402	7 05		"	Zsolna, Berlin	106	2 00		gyv.	Wien, Paris
104	7 55		"	Nagyszombat, Wien	126	2 10		szv.	Párkány-Nána
158	8 00		szv.	Dunakeszi-Alag	170	2 15		"	Rákospalota-Újpest
708	8 25		gyv.	Orsova, Bázias	4110	2 20		"	Esztergom
712	8 40		szv.	Bázias, Karánsebes	506	2 25		gyv.	Szatmár-Németi, Brassó
134	8 45		"	Nagyvaros	108	2 30		"	Wien
4104	9 05		"	Esztergom	120	2 35		szv.	Galánta
114	9 15		"	Wien, Berlin	704	2 40		gyv.	Bukarest, Bázias
160	9 45		"	Rákospalota-Újpest	6710	2 45		szv.	Czegléd, Szolnok
162	11 00		"	Rákospalota-Újpest	6506	2 50		"	Lajosmizse, Kecskemét
6504	11 10		"	Lajosmizse, Kecskemét	172	3 10		"	Rákospalota-Újpest
116	12 00		"	Wien	140	3 55		"	Nagyvaros
					174	4 10		"	Rákospalota-Újpest
					716	4 30		"	Szeged
					110	5 15		gyv.	Wien
					142	5 20		szv.	Nagyvaros
					176	5 50		"	Rákospalota-Újpest
					128	6 00		"	Párkány-Nána
					722	6 10		"	Vecsés
					144	6 15		"	Nagyvaros
					724	6 20		"	Monor, Ócsa
					4114	6 40		"	Esztergom
					726	6 45		"	Czegléd, Szolnok
					1406	6 50		gyv.	Pozsony, Zsolna, Berlin
					130	6 55		szv.	Párkány-Nána
					726 ²⁾	7 00		"	Czegléd
					178	7 15		"	Rákospalota-Újpest
					728	7 35		"	Czegléd
					6508	7 40		"	Lajosmizse
					132	7 55		"	Vác
					710	8 05		"	Bukarest, Bázias
					182	8 20		"	Dunakeszi-Alag
					1408	8 40		"	Zsolna, Berlin
					118	9 30		"	Wien, Paris
					502	9 35		gyv.	Bukarest, Stanislau
					184	10 00		szv.	Dunakeszi-Alag
					706	10 15		gyv.	Szeged, Bázias, Bukarest
					504	10 50		"	Marosvásárhely
					720	10 55		szv.	Kisküfélegyháza
					4116	11 10		"	Esztergom
					902 ³⁾	11 30		k. ost. exprv.	Belgrad, Konstantinápoly
					146	11 35		szv.	Vác
					702 ⁴⁾	11 45		k. ost. exprv.	Bukarest, Konstantinápoly

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről.				A vonatok érkezése Budapest-Császárfürdőbe.			
vonat- szám	óra	perc	vonat- neme	vonat- szám	óra	perc	vonat- neme
4002	5 55		szv.	4006	12 15		szv.
4004	8 54		"	4040 ¹⁾	12 57		"
				4010	2 11		"
				4012	6 20		"
				4016	11 03		"
4001	5 30		szv.	4011	2 10		szv.
4005	7 16		"	4013	5 20		"
4007	8 20		"	4017 ³⁾	8 21		"
4009	10 04		"	4015	10 07		"

1) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.
2) Vasár- és ünnepnap előtti köztörznapokon közlekedik.
3) Minden kedden, esütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

1) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
2) Érkezik minden hétfőn, esütörtökön és szombaton.
3) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.

